

Bryssel den 27.2.2024
COM(2024) 88 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET

Översyn av hur förordning (EU) 2022/1369 om samordnad minskning av efterfrågan på gas, i dess lydelse enligt förordning (EU) 2023/706, fungerar

I. Inledning

Sedan Rysslands oprovocerade och oberättigade militära aggression mot Ukraina har det förekommit kontinuerliga störningar av de ryska gasleveranserna till EU. Som svar på Rysslands försök att använda energi som ett politiskt vapen antog kommissionen REPowerEU-planen, vars syfte är att spara energi, påskynda omställningen till ren energi och diversifiera energiförsörjningen för att fasa ut sitt beroende av ryska fossila bränslen så snart som möjligt. EU förlitade sig på Ryssland för 45 % av sin gasförsörjning 2021, medan de ryska gasleveranserna har minskat kontinuerligt sedan februari 2022 och stod för 15 % av EU:s totala gasimport 2023.

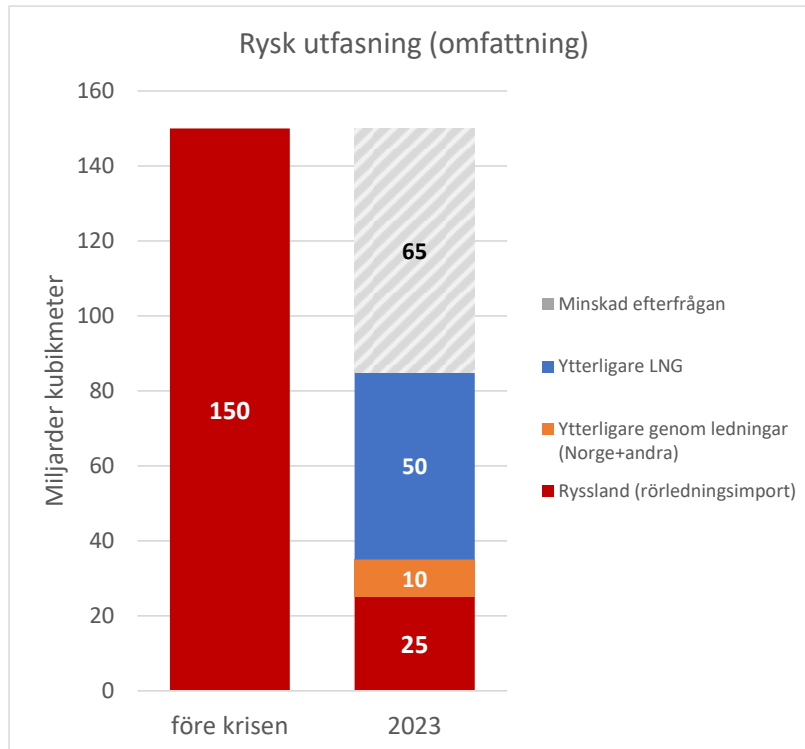
För att minska de allvarliga risker för försörjningstryggheten som uppkom 2022 till följd av ytterligare nedskärningar av leveranserna från Ryssland antog EU förordning (EU) 2022/1369 i augusti 2022 (nedan kallad *förordningen om efterfrågeminskning*) för att frivilligt minska efterfrågan på gas med 15 % på ett samordnat sätt. Detta mål blir en obligatorisk minskning om en unionsberedskap tillkännages. Med hänsyn till de kvarstående riskerna och behovet av en fortsatt samordnad minskning av efterfrågan på gas förlängde EU i mars 2023 förordningen om efterfrågeminskning med ett år genom förordning (EU) 2023/706.

I artikel 9 i den förlängda förordningen om efterfrågeminskning anges att kommissionen senast den 1 mars 2024 ska genomföra en översyn av förordningen mot bakgrund av det allmänna läget gällande gasförsörjningen till unionen och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten av den översynen för rådet. På grundval av denna rapport får kommissionen föreslå att förordningens tillämpningsperiod förlängs.

II. Den nuvarande situationen när det gäller försörjningstrygghet

Importen via ryska rörledningar har minskat kraftigt sedan den ryska invasionen av Ukraina, från 150 miljarder kubikmeter före krisen till 25 miljarder kubikmeter 2023. Denna minskning har huvudsakligen kompenseras genom en efterfrågeminskning på ungefär 65 miljarder kubikmeter. Ökad import av flytande naturgas (LNG) (ca 50 miljarder kubikmeter) och import via alternativa rörledningar (ca 10 miljarder kubikmeter) bidrog också till utfasningen av rysk gas.

Figur 1 – Utfasning av ryska rörledningar 2023 jämfört med före krisen

Källa: ENER B4 och Gemensamma forskningscentrumet, baserat på Entso-G-data

De globala gasmarknaderna är fortfarande ansträngda och förväntas fortsätta vara det under en tid framöver, eftersom den nya kondenseringskapacitet för LNG som planeras vara i drift globalt före 2026 är begränsad¹. Försörjningschocken till följd av Rysslands invasion av Ukraina ledde till höga och instabila gas- och elpriser 2022 och 2023, med en topp sommaren 2022 när priserna steg till över 300 euro/MWh. Under sommaren och hösten 2023 inträffade fortfarande perioder med betydande volatilitet där priserna ökade med mer än 50 % på bara några veckor². Gaspriserna är fortfarande volatila och högre än före krisen, vilket medför oundvikliga konsekvenser för medborgarna och industrins konkurrenskraft.

Även andra kvarvarande risker med varierande sannolikhetsgrad kan, om de förverkligas, bidra till att den känsliga balansen mellan tillgång och efterfrågan stramas åt. Några exempel på sådana risker är bland annat en återhämtning av efterfrågan på LNG i Asien som minskar tillgången på gas på den globala gasmarknaden, en köldknäpp under resten av vintern som kan öka efterfrågan på gas, extrema väderförhållanden som kan påverka lagringen av vattenkraft eller låg kärnkraftsproduktion, vilket kräver större användning av gasdriven elproduktion samt ytterligare möjliga avbrott i gasförsörjningen, inbegripet ett fullständigt stopp för gasimport från Ryssland eller ett avbrott i befintlig kritisk infrastruktur inom gasssektorn.

¹ IEA World Energy Outlook 2023 visar att när det gäller kondenseringskapacitet förväntas 250 miljarder kubikmeter/år tas i drift före 2030, medan den stora majoriteten först förväntas mellan 2025 och 2027.

² Perioder med betydande volatilitet inträffade t.ex. efter strejker vid australiska LNG-anläggningar tillkännagavs i september och efter störningen av Balticconnectorn och Hamas-attacken i oktober.

Sannolikheten för sådana störningar i befintlig kritisk infrastruktur är svår att bedöma, men kan illustreras av två aktuella exempel som inträffat sedan antagandet av den första förordningen om efterfrågeminskning (EU) 2022/1369. I september 2022 saboterades rörledningen NordStream 1 så mycket att den inte kan transportera någon gas inom överskådlig framtid. I oktober 2023 stördes Balticconnector, en viktig rörledning som förbinder Finland och Estland med en kapacitet på ca 7 miljoner kubikmeter/dag. I en pågående utredning undersöks om skadan var extern och orsakades av ett fartygsankare. Till följd av detta kan Finland fortfarande inte uppfylla N-1-kriteriet som en del av de infrastrukturnormer som definieras i artikel 5 i förordning (EU) 2017/1938 och tillkännagav den näst högsta krisnivån i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) 2017/1938. Finland förlitar sig nu uteslutande på sin LNG-importkapacitet för sin gasförsörjning, främst genom LNG-terminalen i Inkoo som har en kapacitet på ca 13 miljoner kubikmeter/dag, för en högsta efterfrågan per dag på ca 9–12 miljoner kubikmeter/dag. Balticconnector förväntas kunna tas i drift igen först efter vintern 2023/2024.

Sedan den tidigare rapporten med en översyn av förordningen om efterfrågeminskning antogs³ har det geopolitiska landskapet dessutom försämrats ytterligare. Utöver Rysslands anfallskrig mot Ukraina har väpnade konflikter med hög intensitet drabbat flera försörjnings- och transitregioner såsom Mellanöstern och Röda havet.

Internationella energiorganet (IEA) har även lyft fram hot mot den tryggade gasförsörjningen i EU i en rapport i december 2022⁴, där man varnade för självbelåtenhet på grund av den förbättrade situationen jämfört med krisens topp sommaren 2022. Detta följdes av IEA:s gasmarknadsrapport för första kvartalet 2024⁵, där IEA uppger att den globala gasförsörjningen förblir ansträngd, eftersom ökningen av den globala kondenseringskapaciteten (+13 miljarder kubikmeter) inte var tillräcklig för att täcka en minskning på 38 miljarder kubikmeter rysk rörledningssgas till EU. Trots höga lagringsnivåer i EU föreligger det enligt IEA fortfarande risk för sträng kyla under senvintern och oväntade försörjningsbegränsningar på en ansträngd marknad. Dessutom offentliggjorde det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem (Entso-G) sin försörjningsprognos för vintern 2023/2024 med en sommaröversikt⁶, i vilken vikten av minskad efterfrågan framhölls för påfyllning av lagren och försörjningstryggheten i EU, även om försörjningstryggheten i EU generellt har förbättrats avsevärt.

I detta sammanhang har den betydande minskningen av efterfrågan på naturgas (–18 % mellan augusti 2022 och december 2023) varit avgörande för att bevara den känsliga gasbalansen i EU. I synnerhet var en kontinuerlig minskning av efterfrågan på gas under inlagringssäsongen 2023 den främsta drivkraften för att en rekordhög lagerpåfyllning kunde uppnås den 1 november 2023 (99 %). Denna minskning av efterfrågan har också bidragit avsevärt till en förnuftig förvaltning av

³ Rapport COM(2023) 173 och SWD(2023) 63, om översyn av förordning (EU) 2022/1369.

⁴ [How to Avoid Gas Shortages in the European Union in 2023 – analys från IEA.](#)

⁵ <https://iea.blob.core.windows.net/assets/601bff14-5d9b-4fef-8ecc-d7b2e8e7449a/GasMarketReportQ12024.pdf>.

⁶ <https://www.entsog.eu/outlooks-reviews#winter-outlooks-and-reviews>.

lagringen under den första delen av vintersäsongen 2023/2024, där lagren fortfarande är påfyllda till ca 70 % den 1 februari.

III. Frivilliga åtgärder från medlemsstaterna för att minska efterfrågan

I enlighet med artikel 7.2 i förordningen om efterfrågeminskning, vilken förlängdes genom förordning (EU) 2023/706 av den 30 mars 2023, var medlemsstaterna skyldiga att uppdatera sina nationella krisplaner som upprättats enligt artikel 8 i förordning (EU) 2017/1938 för att återspegla de åtgärder för frivillig minskning av efterfrågan som de hade genomfört. Kommissionen har redan i den tidigare rapporten om förordningen om efterfrågeminskning⁷ redogjort för de åtgärder som medlemsstaterna vidtagit och rapporterat när rapporten upprättades. Åtgärderna omfattade bland annat följande:

1. Informationskampanjer för att öka medvetenheten bland konsumenterna.
2. Uppvärmnings- och kylningsbegränsningar i exempelvis offentliga byggnader.
3. Omställning till andra bränslen och påskyndande av energieffektivitetsåtgärder.

Sedan 2023 års rapport om efterfrågeminskning innehåller flera nationella krisplaner som nyligen lämnats in till stor del liknande åtgärder som de som beskrivs i de nationella krisplaner som lämnats in tidigare och lyfts fram i rapport COM(2023) 173, nämligen följande:

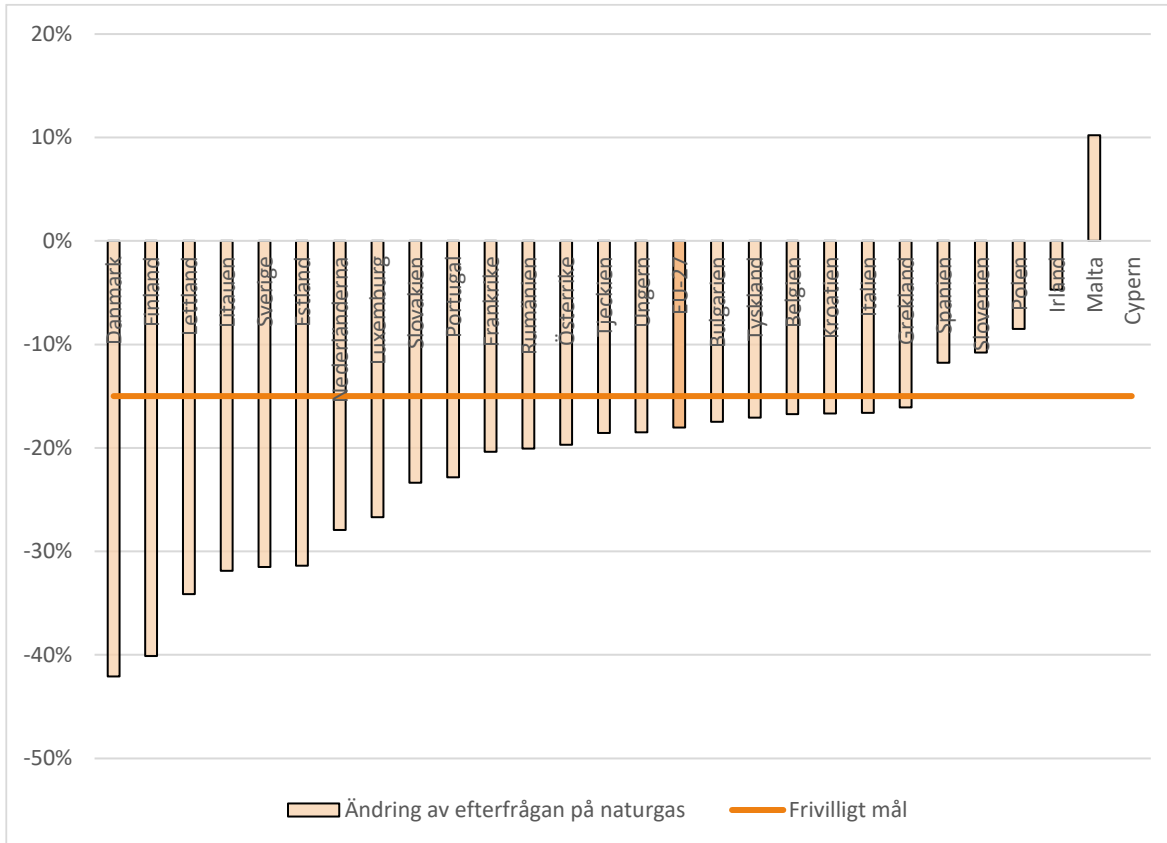
- Medvetandehöjande kampanjer för att stimulera en minskning av gasförbrukningen bland konsumenterna.
- Ytterligare finansiering för energieffektivitetsåtgärder för industrier, fjärrvärme samt för hushåll.
- Utvidgning av finansieringen och auktioner för förnybara energikällor samt ökat ekonomiskt stöd för installation av värmepumpar.
- Rabatt på gas- och elräkningar vid minskad förbrukning och/eller högre tariffer vid kraftigt ökad förbrukning.
- Underlättande av återaktivering av kraftverk eller förlängning av deras livslängd för att minska och ersätta gasförbrukningen från gasdrivna kraftverk, antingen genom att de återgår från nätreserven till marknaden eller att de som planerats stängas inkluderas i nätreserven.
- Tillfälligt högre kapacitetsanvändning av ultrahögspänningsnät för att underlätta att vissa kraftverk kan ingå i nätreserven.
- Lättnader av miljönormer för att underlätta omställning till andra bränslen.
- Obligatorisk minskning av elförbrukningen i offentliga byggnader.
- Premier för inmatning av biometan i nätet, för att ersätta naturgas.

⁷ Rapport COM(2023) 173.

IV. Efterfrågeminuskning – sektorsanalys

Mellan augusti 2022 och december 2023 (17 månader) minskade EU:s medlemsstater den totala gasförbrukningen med 18 % (ca 101 miljarder kubikmeter). Figur 2 visar förändringen av naturgasförbrukningen sedan genomförandet av rådets förordning (EU) 2022/1369 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas. Det frivilliga minskningsmålet på 15 % nåddes av 21 medlemsstater.

Figur 2 – Förändring av efterfrågan på naturgas mellan augusti 2022 och december 2023 (17 månader) jämfört med samma period från femårsgenomsnittet per medlemsstat

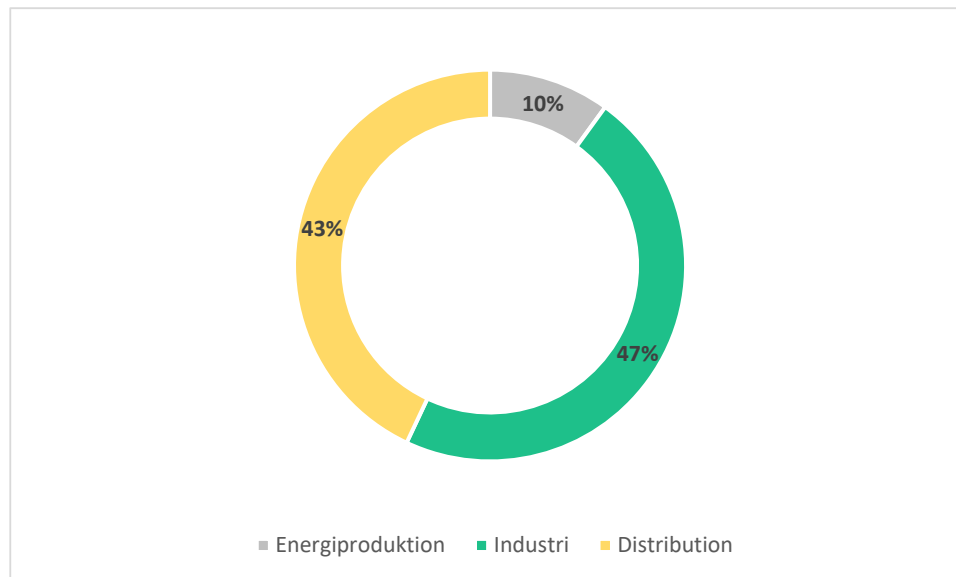

Källa: GD Energis chefsekonom, baserat på Eurostat (serie nrg_cb_gasm)

Enligt 2022 års energibalans användes 36 % av naturgasen av hushåll och tjänster, 32 % för el- och värmeproduktion och 23 % inom industrin (endast energianvändning). Den sektoriella uppdelningen av efterfrågan på gas för industri-, bostads- och elsektorerna är avgörande för förståelsen när det gäller hur åtgärderna för att minska efterfrågan påverkar EU:s sociala och ekonomiska välfärd. Den gör det möjligt för medlemsstaterna och kommissionen att få bättre förståelse för minskningarnas natur och eventuellt identifiera utmaningar. Eftersom tillräckliga och återkommande rapporterade officiella statistiska uppgifter inte har lämnats till Eurostat för denna analys uppskattade Gemensamma forskningscentret den sektorsvisa fördelningen av minskningen av efterfrågan på gas för 2022–23 på grundval av nio EU-medlemsstater eller 80 %

av EU:s naturgasförbrukning⁸. Enligt dessa uppskattningar bidrog bostads- och industrisektorerna med 43 % respektive 47 % till den totala minskningen av efterfrågan, medan energisektorn bidrog med 10 % (se figur 3).

Figur 3 – Sektorernas bidrag till minskad efterfrågan på gas (EU-9) mellan augusti 2022 och september 2023

*Anmärkning: Analysen omfattar nio medlemsstater eller 80 % av efterfrågan på gas i EU. Dessa medlemsstater är Belgien, Tyskland, Grekland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Italien, Ungern och Nederländerna.
Källa: Gemensamma forskningscentrumet, baserat på Eurostat och ENaGaD-databasen.*

Hushåll/temperatur

Gasförbrukningen inom hushållssektorn är starkt kopplad till yttertemperaturen. Enligt de uppgifter som lämnats av Gemensamma forskningscentret minskade antalet graddagar för uppvärmning med 7 % under vintersäsongen 2022/23 jämfört med femårsgenomsnittet, vilket tydde på en något mildare vinter⁹. De första två månaderna under vintersäsongen 2023 var graddagarna för uppvärmning även 9 % lägre än femårsgenomsnittet. Samtidigt minskade efterfrågan på gas med 19 % (vinter 2022/23) och 22 % (de första två vintermånaderna 2023/24), vilket tyder på att minskningarna av efterfrågan på gas var större än vädervariationerna, delvis på grund av ovannämnda åtgärder.

Energisektorn

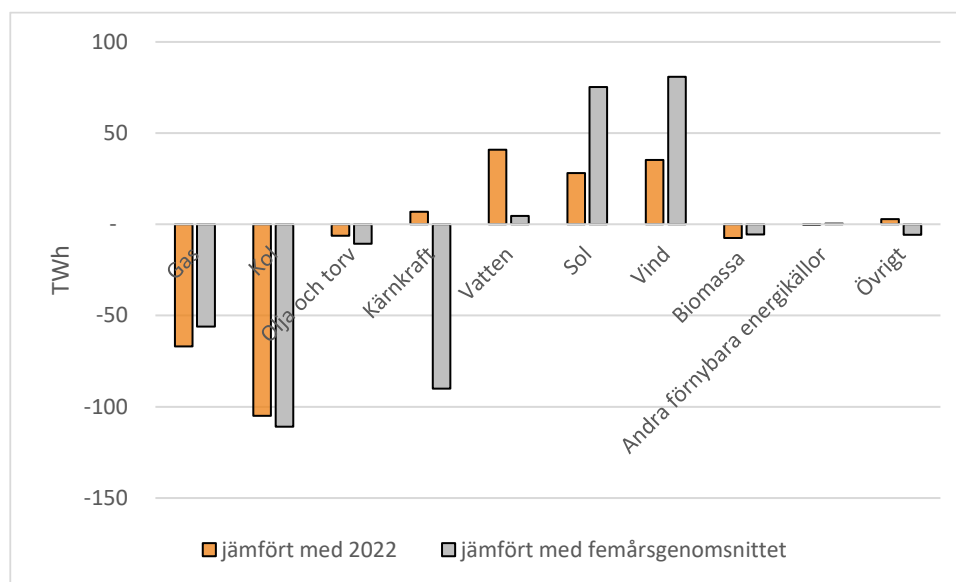
⁸ De nio EU-medlemsstaterna är Belgien, Tyskland, Grekland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Italien, Ungern och Nederländerna. Analysen bygger på offentliga uppgifter som endast rapporteras av de nationella systemansvariga för överföringssystemen och som gör det möjligt att uppskatta industrins och hushållens gaskonsumtion. Analysen kompletterades med Eurostats uppgifter om gasförbrukning för elproduktion.

⁹ ENER/CET:s beräkningar baserade på Eurostat-serien NRC_CHDD_M. Observera att Eurostat beräknar EU totalt som det viktade (geografiska) genomsnittet av uppgifterna för de enskilda medlemsstaterna. I samband med denna analys är det inte lämpligt med en sådan viktning. Vi har därför räknat om EU totalt som genomsnittet för de enskilda medlemsstaterna, viktat efter deras befolkning (demo_gind).

Under 2022 förblev leveranserna från gaseldade kraftverk relativt stabila, vilket tyder på en stabil produktion trots stigande gaspriser. Utmaningarna med att begränsa användningen av sådana kraftverk förvärrades av den begränsade tillgången på kärnkraftskapacitet och på grund av ett minskat bidrag från vattenkraften. Den ytterligare vind- och solkapacitet som tillkom under 2022 hade en motverkande effekt och bidrog till en ytterligare produktion på 65 TWh (baserat på Entso-E), vilket framför allt förhindrade en ytterligare ökning av gasförbrukningen.

Under 2023 ändrades elmixen jämfört med föregående år på grund av att kärnkraftskapaciteten gradvis förbättrades, höga vattenkraftsnivåer och ytterligare utbyggnad av förnybar energi. I figur 4 presenteras ändringen av elproduktionen efter produktionstyp 2023 jämfört med femårsgenomsnittet och 2022. I förhållande till år 2022 ökade kärnkraftsproduktionen i EU med 7 TWh och leveranserna från de franska kärnkraftverken nådde nästan upp till femårsgenomsnittet i september 2023. Vattenkraftproduktionen ökade med 41 TWh och drog nytta av ökade nivåer i vattenreservoarerna jämfört med 2022. Energiproduktionen från solenergi och vindkraft ökade med 28 respektive 35 TWh. Under 2022 hade installationen av sol- och vindkraftkapacitet redan uppnått 41,5 respektive 15,5 GW. Framför allt ökade utbyggnaden ytterligare under 2023 och EU:s elsystem förstärktes med ytterligare kapacitet på 53,5 och 16,0 GW.

Figur 4 – Förändring av elproduktionen efter produktionstyp under 2023 (januari till november)

Anmärkning: Uppgifter om energiproduktionen för december är ännu inte tillgängliga.

Anmärkning 2: Solenergi omfattar inte elproduktion bakom mätaren.

Källa: GD Energis chefsekonom, baserat på Entso-E:s plattform för informationstransparens

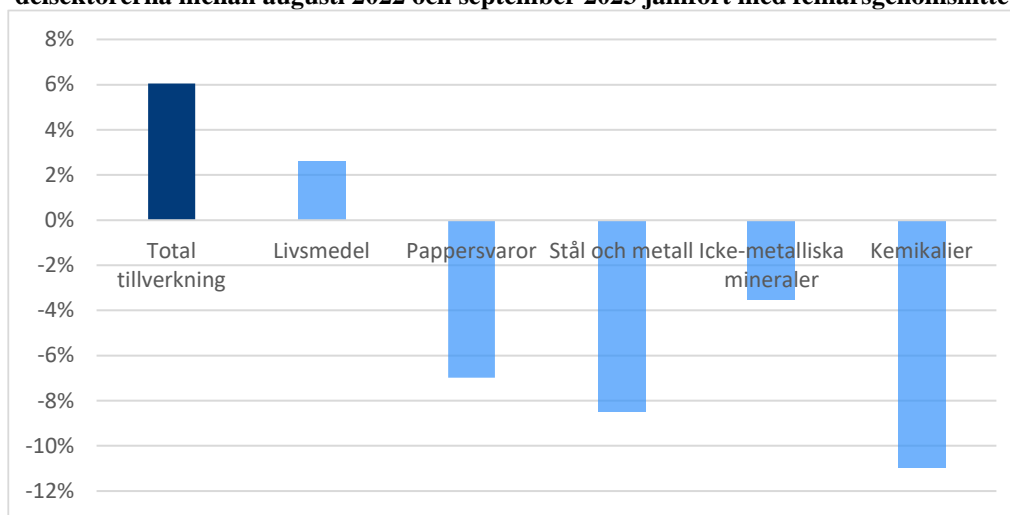
Kärnkrafts- och vattenkraftproduktionens gradvisa återhämtning under 2023, jämte den pågående utbyggnaden av förnybara energikällor under hela perioden, gjorde att trycket minskade på naturgas för kraft- och värmeproduktion. Dessutom minskade efterfrågan på el med 6 % under samma period, vilket medförde ett minskat behov av gasförbrukning inom energisektorn.

Följaktligen har efterfrågan på gas för el och värme minskat med omkring 9 % (9 miljarder kubikmeter) sedan augusti 2022¹⁰ jämfört med den femåriga referensperioden.

Industrin

Av industrins årliga gasförbrukning användes 77 % inom fem energiintensiva undersektorer¹¹, nämligen kemikalier, icke-metalliska mineraler, livsmedelsprodukter, stål och metall samt pappersprodukter. Gasanvändningen är nära kopplad till den industriella produktionsverksamheten. I figur 5 presenteras förändringarna i industriproduktionen för den totala tillverkningssektorn och energiintensiva delsektorer mellan augusti 2022 och september 2023 jämfört med femårsgenomsnittet.

Figur 5 – Förändring av industriproduktionen inom den totala tillverkningssektorn och de energiintensiva delsektorerna mellan augusti 2022 och september 2023 jämfört med femårsgenomsnittet

Källa: GD Energis chefsekonom, baserat på Eurostat (serie sts_inpr_m)

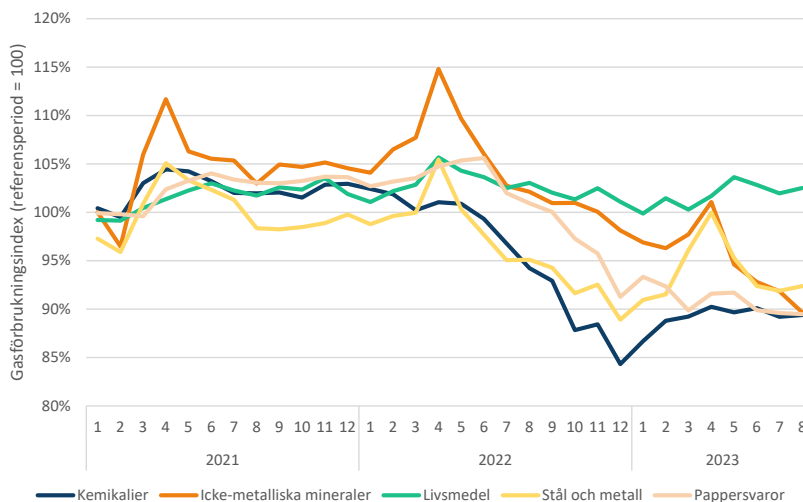
Minskningen av den energiintensiva industriproduktionen medförde minskad gasanvändning, främst inom de fem energiintensiva undersektorerna. I figur 6 redovisas den månatliga gasförbrukningen i de fem energiintensiva delsektorerna som förtecknats jämfört med den femåriga referensperioden. Det kan konstateras att delsektorerna för kemikalier och stål och metall minskade sin gasförbrukning tidigt under krisen och att delsektorerna för pappersprodukter och icke-metalliska mineraler först följde efter under de senaste månaderna. Efterfrågan på naturgas har minskat inom de flesta energiintensiva industridelsektorerna under de senaste månaderna, vilket sannolikt tyder på en mer strukturell minskning av industriverksamheten när det gäller kemikalier, icke-metalliska mineraler, stål och metall samt pappersprodukter. Eftersom den totala frivilliga minskningen av efterfrågan överstiger 15 % fanns det utrymme för industrins efterfrågan att återhämta sig inom ramen för det frivilliga målet, vilket dock hittills inte har skett.

¹⁰ Rapporteringen av gasförbrukningen inom energisektorn släpar efter rapporteringen om den totala gasförbrukningen. Tidsramen omfattar därför endast perioden från augusti 2022 till oktober 2023.

¹¹ Energibalansen 2021.

Det är viktigt att notera att den minskade gasförbrukningen på grund av den minskade industriella verksamheten vidare har kompletterats genom påskyndande av energieffektivitetsåtgärder och/eller omställning till andra bränslen på grund av energikrisen. På grund av de lägre gaspriserna förväntas de industrier med dubbel bränslekapacitet som ställde om till andra bränslen under 2022 eller 2023 emellertid återgå till gas på grund av det lägre priset.

Figur 6 – Uppskattad gasförbrukning per månad inom energiintensiva delsektorer i EU-27

Källa: GD Energis chefsekonom, baserat på Eurostat.

V. Prognos för försörjningstryggheten för 2024–2025

Sedan augusti 2022 när förordningen om efterfrågeminskning på gas trädde i kraft fram till december 2023 har efterfrågan på gas i EU minskat med 18 % (ca 101 miljarder kubikmeter) jämfört med nivåerna före krisen. Av alla bidragande faktorer som beskrivs närmare i avsnitten 2 och 4 har minskningen av efterfrågan på gas varit den faktor som i störst utsträckning ersatt den ryska gasförsörjningen (se figur 1).

En ytterligare minskning eller ett totalt stopp för den ryska importen, som en del av EU:s insatser för att fasa ut beroendet av Ryssland eller på grund av eventuella ensidiga nedskärningar av leveranserna från Ryssland såsom de som har upplevts 2022–2023, är ett viktigt scenario som behöver analyseras om man ser till en tryggad gasförsörjning i EU. Ryska försörjningsavbrott är i synnerhet ett relevant scenario (vilket simulerats i figur 7), eftersom det nuvarande transitavtalet genom Ukraina löper ut den 31 december 2024 (en av de båda kvarvarande ryska försörjningskorridorerna, med ca 15 miljarder kubikmeter per år). De ökade geopolitiska spänningarna kan därefter orsaka ännu större risker för ytterligare nedskärningar av leveranserna från Ryssland. Även om andra scenarier är möjliga, t.ex. enbart störningar av transitvägen i Ukraina, har sannolikheten för ett fullständigt ryskt försörjningsavbrott, oberoende av orsaken till avbrottet, ökat kraftigt jämfört med förra året och är avgörande vid beaktandet av EU:s försörjningstrygghet.

Därför är det nödvändigt att beakta sårbarheten i samband med efterfrågan på gas när man förbereder sig inför framtida vintrar. I år har EntsoG:s försörjningsprognos för vintern 2023–2024¹² kompletterats med en sommaröversikt och man drar slutsatsen att lagren vid ett fullständigt avbrott från de ryska rörledningarna skulle behöva vara fyllda till 46 % i början av inlagringssäsongen i kombination med en minskning av efterfrågan på 15 %, stark LNG-försörjning och ökad kapacitet, för att nå de 90 % som krävs i början av vintern när det gäller gas, nämligen i slutet av september 2024. I figur 7 presenteras prognoser för lagring för olika scenarier med fortsatt efterfrågeminskning, utan att det påverkar marknaden eller de politiska medel som kan användas för att uppnå denna minskning, på grundval av den senaste tillgängliga marknadsinformationen och i händelse av ett fullständigt ryskt försörjningsavbrott¹³. Enligt dessa scenarier blir resultatet en lagringsnivå som är full till 49 % i slutet av vintern (31 mars 2024), med beaktande av de höga lagringsnivåer som rapporterades den 16 december 2022 och på grundval av erfarenheterna från 2023 (EU-genomsnittet var 56 % den 1 april 2023). Den genomsnittliga lagringsnivån den 1 april under referensperioden¹⁴ var emellertid 33 %. Det bör även noteras att flera publikationer¹⁵ pekar på att den globala gasproduktionen och kondenseringskapaciteten inte kommer att öka nämnvärt före 2026, vilket innebär att tillgången på naturgas sannolikt kommer att förbli begränsad fram till vintern 2026–2027.

Figur 7: Lagringsnivåer per månad beroende på den fortsatta minskningen av efterfrågan

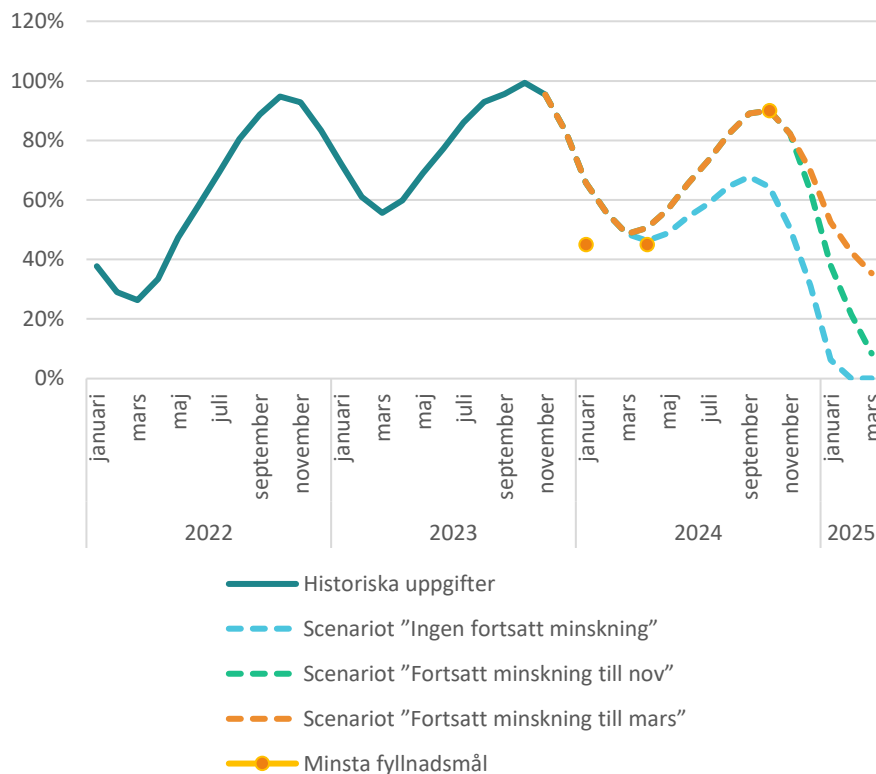
¹² <https://www.entsog.eu/outlooks-reviews#winter-outlooks-and-reviews>.

¹³ Antaganden:

- Lagringsnivåer den 8 december 2023 (91,3 %).
- Försörjningen från rörledningar (förutom från Ryssland) utgör genomsnittet mellan januari 2022 och oktober 2023.
- Ingen rysk försörjning från rörledningar från och med simuleringens början.
- LNG-försörjningen motsvarar den maximala LNG-försörjningen 2023.
- Genomsnittlig efterfrågan på gas från EU-27 under referensperioden, med angivna procentuella minskningar.
- Export till Schweiz, Ukraina och Moldavien baseras på flödena 2022/23.

¹⁴ Referensperioden är 2016–2021.

¹⁵ [Publikation från IEA](#), [publikation från GIIGNL](#).

Anmärkning: Siffran visar lagringsnivåerna i slutet av varje månad.

Källa: GD Energis chefsekonom, baserat på uppgifter från Eurostat, AGSI och marknadsinformation om gasflöden

I figur 7 undersöks tre scenarier:

- **Scenariot "Ingen fortsatt minskning av efterfrågan"**: Den ryska rörledningsimporten avbryts och den minskade efterfrågan på gas fortsätter inte efter den 31 mars 2024. Detta skulle medföra att lagringsnivåerna sjunker till 64 %, långt under målet på 90 % till den 1 november 2024 och att lagren är helt tomma i februari 2025.
- **Scenariot "Fortsatt minskning av efterfrågan fram till november 2024"**: Den ryska rörledningsimporten avbryts och med en fortsatt minskning av efterfrågan på gas fram till november 2024 nås lagringsmålet i november, men efteråt töms lagren snabbt med fyllnadsnivåer på endast omkring 10 % fram till slutet av mars 2025. Detta skulle därför medföra risker för försörjningstryggheten för gas i EU den följande vintern 2025–2026.
- **Scenariot "Fortsatt minskning av efterfrågan till mars 2025"**: I scenariot där den ryska rörledningsimporten avbryts, med en fortsatt minskning av efterfrågan på 15 % når lagringsnivåerna lagringsmålet för november. Lagringsnivåerna skulle vidare kunna ligga på omkring 36 % i slutet av mars 2025. Detta kan anses vara en lämplig nivå inför inlagrings säsongen 2025.

I dessa scenarier beaktas viktiga faktorer för en tryggad gasförsörjning, såsom utvecklingen av lagringsnivåerna under vintern och utvecklingen när det gäller Ryssland och den globala gasförsörjningen. Utöver ovannämnda scenarier bör en ytterligare möjlig kulminering av negativa risker för försörjningstryggheten i EU övervägas, såsom potentiellt ökad global efterfrågan på LNG och en viss återhämtning av efterfrågan på industrigas. En särskilt betydande osäkerhetsfaktor är vädret, eftersom en kallare vinter än genomsnittet 2023/24 eller 2024/25 skulle ha en betydande inverkan på EU:s försörjningstrygghet för gas. Med en presumerad minskning på 15 % och den högsta efterfrågan för varje månad mellan 2014 och 2021, skulle den årliga efterfrågan kunna öka med 28 miljarder kubikmeter. I Entso-G:s försörjningsprognos för vintern bekräftas att det om det blir en kall vinter krävs en minskning av efterfrågan med 15 % för att gasnätet ska kunna tillgodose efterfrågan och nå en fyllnadsnivå i lagren på minst 30 %.

Även om EU:s förmåga att öka den globala gasförsörjningen är begränsad har därför lagringshanteringen (med stöd av lagringsförordningens¹⁶ ändringar av förordningen om försörjningstryggheten för gas och lagringsbanorna) och efterfrågeminskningen visat sig vara effektiva för att säkerställa en tryggad gasförsörjning i EU sedan krisens början. De förblir viktiga verktyg om lagringsnivåerna skulle bli otillräckliga under resten av vintern 2023–2024 eller om negativa risker skulle förverkligas. Marknaderna är emellertid lyhörda för prisökningar, vilket kan underlätta en tillräcklig efterfrågeminskning om negativa risker skulle förverkligas.

Acer framhåller dessutom följande i sitt yttrande¹⁷ avseende Entso-G:s försörjningsprognos för vintern 2023–2024: *Förverkligandet av [...] riskfaktorer kan leda till försörjningsbrist [...]. Detta skulle medföra påtvingade minskningar av efterfrågan på gas och ofrivilliga inskränkningar av efterfrågan från icke prioriterade gaskonsumenter skulle vara en sista nödtåtgärd. Acer efterlyser även fortsatt vaksamhet i samband med gasförsörjningssituationen och övervakning av genomförandet av EU:s förordning om efterfrågeminskning på gas.*

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring.

¹⁷ [ACER Opinion 11-2023 on ENTSO Winter Supply Outlook 2023-2024.pdf \(europa.eu\)](https://www.europa.eu/ACER/Opinion_11-2023_on_ENTSOG_Winter_Supply_Outlook_2023-2024.pdf).

VI. Slutsats

För att minska de allvarliga riskerna för försörjningstryggheten under 2022 antog EU, inom ramen för REPowerEU, förordning (EU) 2022/1369 i syfte att minska efterfrågan på gas med 15 %. I mars 2023 beslutade EU att förlänga denna minskning genom förordning (EU) 2023/706, bland annat mot bakgrund av det akuta behovet av att fylla på lagren samt att marknaden fortfarande var ansträngd, bland annat på grund av låg tillgänglighet till vatten- och kärnkraft.

Denna rapport visar att även om försörjningstryggheten har förbättrats tack vare riktade investeringar och en rad åtgärder – inklusive minskningsmålet i förordningen om efterfrågeminskning – som medlemsstaterna har överskridit, är situationen fortfarande känslig. Detta beror delvis på att de globala gasmarknaderna fortfarande är ansträngda och förväntas förbli oförändrade fram till 2026 när ny kondenseringskapacitet kommer att tas i drift. Det finns andra kvarstående risker som, om de förverkligas, kan bidra till att utbuds- och efterfrågebalansen stramas åt ytterligare, såsom ytterligare eventuella avbrott i gasförsörjningen, inbegripet ett stopp för ryska gasimport eller ett avbrott i den befintliga kritiska infrastrukturen inom gassektorn, en återhämtning av efterfrågan på LNG i Asien, en kall vinter och låg vattenkraftslagring. Dessutom har det bredare geopolitiska landskapet försämrats ytterligare, eftersom väpnade högintensiva konflikter har drabbat flera andra försörjnings- och transitregioner, såsom Mellanöstern och Röda havet.

Efterfrågeminskningen har bidragit avsevärt till utfasningen av 65 miljarder kubikmeter rysk gas 2023, vilket främst uppnåddes genom hushållen och industrisektorn. För att garantera att vinterberedskapen ligger på en hög nivå och för att se till att medlemsstaterna uppfyller målet att lagren är fyllda till 90 % den 1 november 2024, måste EU:s lager ligga kvar på en tillräckligt hög nivå under vintern. Under 2023 har efterfrågeminskningen, liksom under 2022, varit avgörande för att lagringsnivåerna ska vara tillräckliga vid vinterns slut och för att tillhandahålla den flexibilitet som krävs under sommaren så att lagringsmålet på 90 % kan uppnås. Detta samtidigt som priserna hålls på lägre nivåer och volatiliteten begränsas. Minskningen av efterfrågan bidrog också till att lagringsmålet kunde uppnås i augusti, långt före november. Detta medförde även att EU:s marknadsaktörer lagrade gas i Ukraina i slutet av sommaren 2023, vilket ömsesidigt stärkte försörjningstryggheten för gas i EU och Ukraina.

Dessutom är det viktigt att förordningen om efterfrågeminskning betraktas tillsammans med effekterna från lagringsförordningen. Båda dessa aspekter utgör del av EU:s system för försörjningstrygghet och förstärker varandra ömsesidigt. Minskningen av efterfrågan på gas har gett medlemsstaterna och marknadsaktörerna den flexibilitet som krävdes för att uppnå lagringsmålen, samtidigt som man skonade den redan ansträngda globala gasmarknaden från ytterligare tryck.

Om försörjningssituationen skulle vara fortsatt ansträngd eller försämrats ytterligare och äventyra lagringsmålet på 90 % för november 2024, kommer minskningen av efterfrågan att fortsätta att spela en viktig roll för att stabilisera gasmarknaden 2024 och därefter.